

En stranding ved Rygårdstrand

*Af Martin Sørensen
(Fra årsskriftet 1986)*

Natten mellem lørdag den 23. og søndag den 24. oktober 1921 rasede der over det ganske land en voldsom orkan, som anrettede enorm skade over alt.

Fra Herning meldtes om snestorm, og her på nordsiden af Djursland var havet særligt voldsomt, da vinden var gået fra nordvest til nordøst.

Vandstanden i Randers havn var steget 6 fod (1,80 m) over daglig vande, og 80 mennesker måtte reddes i både af fiskere, da vandet stod højt i husene langs havnen.

I Voer stod vandet højt i kroen. Krokonen og børnene måtte reddes ud ad et vindue. Kromanden, Klemens Jensen, der ikke kunne passere gennem vinduet, måtte i stedet i stedet tage ophold i sovekammeret på loftet.

I Hollandsbjerg steg vandet så højt, at de ødelagde flere roekuler.

Hos gdr. Jens Andersen og gdr. Anton Jensen drev henholdsvis 70 og 50 læs roer til søs. Da stormen havde lagt sig og vandet igen havde trukket sig tilbage, kunne nogle af roerne hentes på sydsiden af Grund fjord, en køretur, der via Allingåbro var på 10 – 12 km.

I Allingåbro var store arealer oversvømmet, og engene stod under vand helt op til Gl. Estrup.

Det siges, at vandet stod så højt, at drejer Jørgensens ænder druknede i deres hus. Ved Hevringholm rev havet broen over kanalen bort, og fiskerne langs kysten led store tab, da de mistede næsten alt deres udstyr.

Alene i Bønnerup skete skader for over 200.000 kr., da bygninger og 11 fiskerbåde blev ødelagt.

Ved Mogenstrup tog havet to tønder land af Havagergårds gode jord. Gården ejedes dengang af Valdemar Møller.

Ved Rygårde strandede en tomasters galease, "Zeus" af Nykøbing Falster. "Zeus", der var lastet med 37 ton majs, havde en 3 mands besætning. Alle blev reddet i land ved hjælp af en line, som besætningen fik kastet ind på stranden til de lokale redningsfolk: strandfoged Mads Sørensen, Mads Hougesen og Peter Ferdinand.

Skibsdrengen havde ikke kræfter til at fastholde grebet i linen og måtte slippe; en bølge tog ham med ud, men den næste sendte ham igen ind mod land.

En af redningsfolkene sprang i vandet og fik hold i skibsdrengen og fik ham halet i land.

Da vandet havde trukket sig tilbage, stod skibet på tørt land, så de omkringboende landmænd kunne køre helt hen til skibet og losse majs direkte i deres vogne.

Majsen blev solgt for 2 kr. pr. td., og en del blev oplagret i Peter Ferdinands lade.

I dag husker Leo Boelsmand, at hans fader, Kristen Boelsmand, hentede en del majs hjem i deres lade, og at majsen havde en egen lugt, fordi den havde ligget i havvand. Fætteren, Jacob Boelsmand, kan huske at hans fader, Jens – for at majsen kunne tørre – hentede noget ind i storstuen, og at børnene legede i majsen.

Da vandstanden igen var faldet, viste det sig, at havet havde taget ca. 75 m. af stranden. Mads Hougesens hus var i fare for at styrte i havet, og man skyndte sig at redde bohavet ud.

Det gik dog ikke så galt, men man måtte anbringe stolper for at afstive huset.

Brønden et stykke fra huset, stod som en fritstående skorsten – havet havde bortskyllet al jorden omkring den.

Bjærgningsselskabet Svitser gravede en rende ind til skibet, og på det sidste stykke byggede de en sliske, som blev stabiliseret med sandsække.

Dette arbejde varede 14 dage, og i en periode boede besætningen hos Peter Ferdinand. Kaptajnen på "Zeus" hed Malta Rasmussen og bedstemanden hed Olaf. Skibsdrengens navn har ikke kunnet opspores.

Strandfoged Mads Sørensen, der ved stormen havde mistet sin båd, sine fiskeredskaber og et nybygget ishus, havde en søn, der skulle døbes i den periode, sømændene ventede at "Zeus" skulle blive sejlklar.

Kaptajn Malta Rasmussen blev overtalt til at stå fadder, og sønnen bærer i dag navnet Søren Peter Malta Sørensen.

Efter skibet var afsejlet, stod den gravede rende tilbage. Renden har siden heddet "Madsens rende".

En dreng fra Rygårdstrands skole var engang ved at drukne i renden, men blev reddet af Mads Hougesens søn, Søren.

